T085 TKL 3 (42) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 68-Sáu Độ Thu Nhiếp Nhau tt

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 81

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ
QUYEÅN 81
GIAÛI THÍCH PHAÅM SAÙU MÖÔI TAÙM (Tieáp): SAÙU ÑOÄ THU NHIEÁP NHAU

KINH: Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà- taùt truù trong Nhaãn Ba-la-maät nhieáp thuû Thí Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm cho ñeán khi ngoài ñaïo traøng, ôû khoaûng trung gian aáy neáu coù chuùng sinh ñi ñeán, saân giaän, maéng nhieác hoaëc caét töøng chi phaàn maø Boà-taùt vaãn nhaãn nhuïc, nghó raèng: Ta neân boá thí cho taát caû chuùng sinh, chaúng neân khoâng cho: Caàn aên cho aên, caàn uoáng cho uoáng, cho ñeán moïi vaät caàn duøng ñeå nuoâi soáng ñeàu cho heát. Ñem coâng ñöùc aáy chia xeû cho chuùng sinh, cuøng hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Boà-taùt aáy trong khi hoài höôùng, khoâng sinh hai taâm, nghó raèng: Ai hoài höôùng? Hoài höôùng ñeán choã naøo? Theá laø Boà-taùt truù trong Nhaãn nhuïc Ba-la-maät nhieáp thuû Thí Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Nhaãn nhuïc Ba-la-maät nhieáp thuû Giôùi Ba-la-maät ? Phaät daïy: Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm cho ñeán khi ngoài ñaïo traøng, ôû khoaûng trung gian aáy troïn khoâng cöôùp maïng keû khaùc, khoâng laáy cuûa khoâng cho, cho ñeán khoâng taø kieán, cuõng khoâng tham ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät. Ñem coâng ñöùc aáy chia xeû cho chuùng sinh, cuøng hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Boà-taùt aáy trong khi hoài höôùng khoâng sinh ba taâm nghó raèng: Ai hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Duøng phaùp gì hoài höôùng? Hoài höôùng ñeán choã naøo? AÁy laø Boà-taùt truù trong Nhaãn Ba-la-maät nhieáp thuû Giôùi Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Nhaãn Ba-la-maät nhieáp thuû Tinh taán Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Nhaãn Ba-la-maät sinh taâm tinh taán nghó

raèng: Ta seõ ñi qua moät do tuaàn, hoaëc möôøi do tuaàn, hoaëc ngaøn, vaïn, öùc do tuaàn, qua moät theá giôùi, cho ñeán qua traêm, ngaøn, vaïn, öùc theá giôùi, giaùo hoùa chuùng sinh, cho ñeán daïy moät ngöôøi khieán thoï trì naêm giôùi; huoáng gì daïy khieán ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, cho ñeán quaû A-la-haùn, Bích-chi Phaät ñaïo, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ñem coâng ñöùc aáy chia xeû cho chuùng sinh, cuøng hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. AÁy laø Boà-taùt truù trong Nhaãn Ba-la-maät nhieáp thuû Tinh taán Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Nhaãn Ba-la-maät nhieáp thuû Thieàn Ba-la-maät ? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Nhaãn Ba-la-maät, lìa duïc, lìa phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn; lìa duïc sinh hyû laïc vaøo sô thieàn, cho ñeán vaøo ñeä töù thieàn; ôû trong caùc thieàn aáy tònh taâm taâm soá phaùp ñeàu hoài höôùng veà Nhaát thieát trí. Trong khi hoài höôùng, Boà-taùt aáy ñoái vôùi caùc thieàn vaø thieàn chi ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. AÁy laø Boà-taùt truù trong Nhaãn Ba-la-maät nhieáp thuû Thieàn Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Nhaãn Ba-la-maät nhieáp thuû Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Nhaãn Ba-la-maät quaùn caùc phaùp hoaëc töôùng lìa, hoaëc töôùng tòch dieät, hoaëc töôùng voâ taän; khoâng do töôùng tòch dieät thuû chöùng cho ñeán ngoài ñaïo traøng ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng; töø ñaïo traøng ñöùng daäy, chuyeån baùnh xe phaùp. AÁy laø Boà-taùt truù trong Nhaãn Ba- la-maät nhieáp thuû Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì khoâng laáy, khoâng boû. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Thí Ba-la-maät ? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät, thaân taâm tinh taán, khoâng giaûi ñaõi, khoâng ngöøng nghæ, nghó raèng: Ta chaéc chaén seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng theå khoâng ñöôïc. Boà-taùt aáy vì lôïi ích chuùng sinh maø ñi qua moät do tuaàn, hoaëc traêm, ngaøn, vaïn, öùc do tuaàn; hoaëc qua moät theá giôùi; hoaëc qua traêm, ngaøn, vaïn, öùc theá giôùi, truù trong Taán Ba-la-maät, hoaëc khoâng gaëp ñöôïc moät ngöôøi ñeå giaùo hoùa khieán vaøo Phaät ñaïo, hoaëc vaøo Thanh-vaên ñaïo, hoaëc Bích-chi Phaät ñaïo; hoaëc gaëp ñöôïc moät ngöôøi giaùo hoùa khieán tu möôøi thieän ñaïo, tinh taán khoâng giaûi ñaõi, khieán nhieáp thuû phaùp thí vaø taøi thí. Ñem coâng ñöùc aáy chia xeû cho chuùng sinh, cuøng hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng hoài höôùng ñeán Thanh-vaên, Bích-chi Phaät. AÁy laø Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Thí Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Giôùi Ba-la-maät?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 81 414

Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät, töø khi môùi phaùt taâm cho ñeùn khi ngoài ñaïo traøng, töï mình khoâng saùt sinh, khoâng daïy ngöôøi saùt, taùn thaùn vieäc khoâng saùt sinh, hoan hyû taùn thaùn ngöôøi khoâng saùt sinh; cho ñeán töï mình xa lìa taø kieán, daïy ngöôøi khaùc xa lìa taø kieán, taùn thaùn vieäc khoâng taø kieán, hoan hyû taùn thaùn ngöôøi khoâng taø kieán. Boà-taùt aáy truù trong Giôùi Ba-la-maät, khoâng caàu phöôùc baùo ôû coõi Duïc, coõi Saéc, coõi Voâ saéc; khoâng caàu ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät. Ñem coâng ñöùc aáy chia xeû cho chuùng

sinh, cuøng hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng sinh ba taâm: Khoâng thaáy ngöôøi hoài höôùng, khoâng thaáy phaùp hoài höôùng, khoâng thaáy choã hoài höôùng. AÁy laø Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Giôùi Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Nhaãn Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät, töø khi môùi phaùt taâm cho ñeán khi ngoài ñaïo traøng, ôû khoaûng trung gian aáy hoaëc ngöôøi, hoaëc phi nhaân ñi ñeán caét töøng chi phaàn. Boà-taùt nghó raèng: Keû caét ta laø ai? Keû xeûo ta laø ai? Keû cöôùp ta laø ai? Laïi nghó raèng: Ta döôïc thieän lôïi lôùn. Ta vì chuùng sinh neân thoï thaân, chuùng sinh laïi töï ñi ñeán nhaän laáy. Khi aáy Boà- taùt nhôù nghó moät caùch chaân chaùnh thaät töôùng caùc phaùp. Ñem coâng ñöùc aáy chia xeû cho chuùng sinh, cuøng hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng hoài höôùng ñeán ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät. AÁy laø Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Nhaãn Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Thieàn Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät, lìa duïc, lìa phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn; lìa duïc sinh hyû laïc vaøo sô thieàn, nhò thieàn, tam thieàn, töù thieàn; vaøo töø, bi, hyû, xaû, cho ñeán vaøo Phi-höõu-töôûng, Phi-voâ- töôûng xöù; khoâng ñem thieàn voâ löôïng, ñònh voâ saéc aáy, laõnh thoï quaû baùo, maø sinh ñeán nôi laøm lôïi ích chuùng sinh; ñem saùu Ba-la-maät thaønh töïu chuùng sinh; töø moät coõi Phaät ñeán moät coõi Phaät thaân caän cuùng döôøng chö Phaät, gieo troàng caên laønh. AÁy laø Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Thieàn Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät, khoâng thaáy phaùp Thí Ba-la-maät, khoâng thaáy töôùng Thí Ba-la-maät, cho ñeán khoâng thaáy phaùp Thieàn Ba-la-maät, khoâng thaáy töôùng Thieàn Ba-la-maät; boán nieäm xöù cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng; cuõng khoâng thaáy phaùp, cuõng khoâng thaáy töôùng;

khoâng thaáy phaùp, phi phaùp, phi phi phaùp; ñoái vôùi phaùp khoâng coøn dính maéc. Boà-taùt aáy laøm ñuùng nhö noùi. AÁy laø Boà-taùt truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät nhieáp thuû Thí Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät, lìa duïc, lìa phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn; lìa duïc sinh hyû laïc vaøo sô thieàn, nhò thieàn, tam thieàn, töù thieàn; vaøo töø, bi, hyû, xaû cho ñeán vaøo Phi-höõu-töôûng Phi-voâ- töôûng xöù; ôû trong Thieàn Ba-la-maät taâm khoâng taùn loaïn, thöïc haønh taøi thí vaø phaùp thí cho chuùng sinh. Töï thöïc haønh hai thí, daïy ngöôøi khaùc thöïc haønh hai thí, taùn thaùn phaùp hai thí, hoan hyû taùn thaùn ngöôøi thöïc haønh hai thí. Ñem coâng ñöùc aáy chia xeû cho chuùng sinh, cuøng hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng hoài höôùng ñeán ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät. AÁy laø Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät nhieáp thuû Thí Ba- la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät nhieáp thuû Giôùi Ba-la-maät?

Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät khoâng sinh taâm daâm duïc, saân giaän, ngu si; khoâng sinh taâm naõo loaïn ngöôøi khaùc, chæ tu taâm töông öng vôùi Nhaát thieát trí. Ñem coâng ñöùc aáy chia xeû cho chuùng sinh, cuøng hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng hoài höôùng ñeán ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät. AÁy laø Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät nhieáp thuû Giôùi Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät nhieáp thuû Nhaãn Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät, quaùn saéc nhö boït nöôùc; quaùn thoï nhö boùng nöôùc; quaùn töôûng nhö soùng naéng; quaùn haønh nhö caây chuoái; quaùn thöùc nhö huyeãn; trong khi quaùn thaáy naêm uaån khoâng beàn chaéc, nghó raèng: Keû caét ta laø ai? Keû xeûo ta laø ai? Ai thoï? Ai töôûng? Ai haønh? Ai thöùc? Ai maùng? Ai chòu maéng? Ai sinh saân haän? AÁy laø Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät nhieáp thuû Nhaãn Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät nhieáp thuû Taán Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät, lìa duïc, lìa phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn; lìa duïc sinh hyû laïc vaøo sô thieàn, nhò thieàn, tam thieàn, töù thieàn; töø caùc thieàn vaø thieàn chi aáy, chaáp thuû töôùng, sinh caùc thaàn thoâng nhö: Ñi treân nöôùc, ñi treân ñaát; vaøo ñaát nhö vaøo nöôùc; coù thieân nhó nghe hai thöù tieáng: Tieáng trôøi, tieáng ngöôøi, bieát taâm keû khaùc hoaëc thu

nhieáp, hoaëc taùn loaïn, cho ñeán taâm coù thöôïng, taâm voâ thöôïng; nhôù bieát caùc ñôøi tröôùc; coù thieân nhaõn thanh tònh hôn maét ngöôøi, thaáy chuùng sinh cho ñeán thoï quaû baùo nhö nghieäp ñaõ taïo. Boà-taùt truù trong naêm thaàn thoâng aáy, töø moät coõi Phaät ñi ñeán moät coõi Phaät, thaân caän cuùng döôøng chö Phaät, gieo troàng caên laønh, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, nghieâm tònh coõi Phaät. Ñem coâng ñöùc aáy chia xeû cho chuùng sinh cuøng hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. AÁy laø Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät nhieáp thuû Taán Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät nhieáp thuû Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät khoâng ñöôïc saéc, khoâng ñöôïc thoï, töôûng, haønh, thöùc; khoâng ñöôïc Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät; khoâng ñöôïc boán nieäm xöù cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng; khoâng ñöôïc tính höõu vi, khoâng ñöôïc tính voâ vi. Vì khoâng ñöôïc neân khoâng laøm, khoâng laøm neân khoâng sinh, khoâng sinh neân khoâng dieät. Vì sao? Vì duø coù Phaät hay khoâng coù Phaät thì nhö nhö, phaùp töôùng, phaùp tính thöôøng truù aáy vaãn chaúng sinh, chaúng dieät; thöôøng nhaát taâm tu haønh töông öng vôùi Nhaát thieát trí. AÁy laø Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät nhieáp thuû Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhieáp thuû Thí Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät, noäi khoâng, noäi khoâng chaúng theå coù ñöôïc, ngoaïi khoâng, ngoaïi khoâng chaúng theå coù ñöôïc; noäi ngoaïi khoâng, noäi ngoaïi khoâng chaúng theå coù ñöôïc; khoâng khoâng, khoâng khoâng chaúng theå coù ñöôïc, cho ñeán heát thaûy phaùp khoâng, heát thaûy

phaùp khoâng chaúng theå coù ñöôïc. Boà-taùt truù trong möôøi boán khoâng aáy khoâng thaáy töôùng saéc hoaëc khoâng, hoaëc chaúng khoâng, khoâng thaáy töôùng thoï, töôûng, haønh, thöùc hoaëc khoâng, hoaëc chaúng khoâng; khoâng thaáy töôùng boán nieäm xöù hoaëc khoâng, hoaëc chaúng khoâng, cho ñeán khoâng thaáy töôùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc hoaëc khoâng, hoaëc chaúng khoâng; khoâng thaáy tính höõu vi, tính voâ vi hoaëc khoâng, hoaëc chaúng khoâng. Boà-taùt nhö vaäy truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät, coù boá thí gì, hoaëc aên uoáng, y phuïc, ñoà nuoâi soáng, thì quaùn vieäc boá thí aáy laø khoâng. Khoâng nhöõng gì? Laø ngöôøi boá thí, ngöôøi nhaän thí vaø vaät boá thí khoâng, khoâng sinh taâm xan laãn. Vì sao? Vì Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, töø khi môùi phaùt taâm cho ñeán khi ngoài ñaïo traøng, khoâng coù voïng töôûng phaân bieät. Nhö chö Phaät khi chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng coù taâm laãn tieác. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng coù taâm laãn tieác, caùi

maø Boà-taùt toân quyù, laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. AÁy laø Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhieáp thuû Thí Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhieáp thuû Giôùi Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng sinh taâm Thanh- vaên, Bích-chi Phaät. Vì sao? Vì Thanh-vaên, Bích-chi Phaät ñoái vôùi Boà-taùt aáy khoâng theå coù ñöôïc; taâm höôùng ñeán Thanh-vaên, Bích-chi Phaät cuõng khoâng theå coù ñöôïc. Boà-taùt aáy töø khi môùi phaùt taâm cho ñeán khi ngoài ñaïo traøng, ôû khoaûng trung gian aáy, töï mình khoâng saùt sinh, khoâng daïy ngöôøi saùt sinh, taùn thaùn vieäc khoâng saùt sinh, hoan hyû taùn thaùn ngöôøi khoâng saùt sinh, cho ñeán töï mình khoâng taø kieán, daïy ngöôøi khoâng taø kieán, taùn thaùn phaùp khoâng taø kieán, hoan hyû taùn thaùn ngöôøi khoâng taø kieán. Vieäc trì giôùi aáy khoâng coù phaùp khaû thuû hoaëc ñòa vò Thanh-vaên, hoaëc Bích-chi Phaät, huoáng gì phaùp khaùc! AÁy laø Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhieáp thuû Giôùi Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhieáp thuû Nhaãn Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät tuøy thuaän phaùp nhaãn sinh, nghó raèng: Trong phaùp aáy khoâng coù gì, hoaëc khôûi, hoaëc dieät, hoaëc sinh, hoaëc töû, hoaëc chòu lôøi maéng nhieác, hoaëc chòu lôøi noùi döõ, hoaëc caét, hoaëc xeû, hoaëc phaù, hoaëc troùi, hoaëc ñaùnh, hoaëc gieát. Boà-taùt aáy töø khi môùi phaùt taâm cho ñeán khi ngoài ñaïo traøng, neáu chuùng sinh ñi ñeán maéng nhieác, noùi döõ; duøng dao gaäy, ngoùi ñaù caét, xeû laøm thöông haïi, thì taâm khoâng lay ñoäng, nghó raèng: Thaät quaùi laï, trong ñoù khoâng coù caùi gì chòu maéng nhieác, noùi döõ, caét xeû, laøm thöông haïi, maø chuùng sinh vaãn chòu caùc khoå naõo. AÁy laø Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhieáp thuû Nhaãn Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhieáp thuû Taán Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì chuùng sinh thuyeát phaùp, khieán tu Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät; daïy khieán tu boán nieäm xöù cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo; daïy khieán ñöôïc quaû Tu-ñaø- hoaøn cho ñeán ñaïo

Bích-chi Phaät; daïy khieán ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng truù trong tính höõu vi, khoâng truù trong tính voâ vi. AÁy laø Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhieáp thuû Taán Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhieáp thuû Thieàn Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät, tröø tam-muoäi cuûa chö Phaät, vaøo ñöôïc heát thaûy tam-muoäi khaùc, hoaëc cuûa Thanh-vaên, hoaëc cuûa

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 81 418

Bích-chi Phaät, hoaëc cuûa Boà-taùt; ñeàu thöïc haønh, ñeàu vaøo ñöôïc. Boà-taùt aáy truù trong caùc tam-muoäi thuaän vaø nghòch, ra vaø vaøo taùm boäi xaû. Nhöõng gì laø taùm? Beân trong coù saéc töôùng, beân ngoaøi quaùn saéc, ñoù laø boäi xaû ñaàu; beân trong khoâng coù saéc töôùng, beân ngoaøi quaùn saéc, laø boäi xaû hai; boäi xaû thanh tònh, töï thaân taùc chöùng, laø boäi xaû ba; qua khoûi heát thaûy saéc töôùng, dieät töôùng coù ñoái ñaõi, khoâng nghó ñeán caùc töôùng, vaøo voâ löôïng Hö khoâng xöù, laø boäi xaû boán; qua khoûi Hö khoâng xöù, vaøo voâ bieân thöùc xöù, laø boäi xaû naêm; qua khoûi Thöùc xöù, vaøo Voâ sôû höõu xöù, laø boäi xaû saùu; qua khoûi Voâ sôû höõu xöù, vaøo Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù, laø boäi xaû baûy; qua khoûi Phi- höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù, vaøo Dieät thoï töôûng xöù, laø boäi xaû taùm. Ñoái vôùi taùm boäi xaû aáy, thuaän hoaëc nghòch, ra vaøo chín thöù ñeä ñònh. Nhöõng gì laø chín? Lìa duïc, lìa phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn, lìa duïc, sinh hyû laïc vaøo sô thieàn, cho ñeán qua khoûi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù, vaøo Dieät thoï töôûng ñònh; aáy goïi laø chín thöù lôùp ñònh, hoaëc thuaän hoaëc nghòch, ra vaøo. Boà-taùt aáy nöông taùm boäi xaû, chín thöù lôùp ñònh, vaøo phaùp tam- muoäi Sö töû phaán taán. Theá naøo goïi laø tam-muoäi Sö töû phaán taán? Ñoù laø Boà- taùt lìa duïc, lìa phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn, lìa duïc sinh hyû laïc vaøo Sô thieàn, cho ñeán vaøo Dieät thoï töôûng ñònh; töø Dieät thoï töôûng ñònh khôûi leân, trôû laïi vaøo Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù; töø Phi-höõu-töôûng Phi- voâ-töôûng xöù khôûi leân, trôû laïi vaøo cho ñeán Sô thieàn. AÁy laø Boà-taùt nöông phaùp tam-muoäi Sö töû phaán taán, vaøo tam-muoäi Sieâu Vieät. Theá naøo laø tam- muoäi Sieâu vieät? Ñoù laø Boà-taùt lìa duïc, lìa phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn, lìa duïc sinh hyû laïc vaøo Sô thieàn; töø Sô thieàn khôûi daäy, vaøo cho ñeán Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù; töø Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù khôûi daäy, vaøo Dieät thoï töôûng ñònh; töû Dieät thoï töôûng ñònh khôûi daäy, trôû vaøo Sô thieàn; töø Sô thieàn khôûi daäy, vaøo Dieät thoï töôûng ñònh; töø Dieät thoï töôûng ñònh khôûi daäy, vaøo Nhò thieàn; töø Nhò thieàn khôûi daäy vaøo Dieät thoï töôûng ñònh; töø Dieät thoï töôûng ñònh khôûi daäy, vaøo Tam thieàn; töø Tam thieàn khôûi daäy, vaøo Dieät thoï töôûng ñònh; töø Dieät thoï töôûng ñònh khôûi daäy, vaøo Töù thieàn; töø Töù thieàn khôûi daäy, vaøo Dieät thoï töôûng ñònh; töø Dieät thoï töôûng ñònh khôûi daäy, vaøo Khoâng xöù; töø Khoâng xöù khôûi daäy, vaøo Dieät thoï töôûng ñònh; töø Dieät thoï töôûng ñònh khôûi daäy, vaøo Thöùc xöù; töø Thöùc xöù khôûi daäy, vaøo Dieät thoï töôûng ñònh; töø Dieät thoï töôûng ñònh khôûi daäy, vaøo Voâ sôû höõu xöù; töø Voâ sôû höõu xöù khôûi daäy, vaøo Dieät thoï töôûng ñònh; töø Dieät thoï töôûng ñònh khôûi daäy vaøo phi höõu töôùng

Phi-voâ-töôûng xöù; töø Phi-höõu-töôûng Phi- voâ-töôûng xöù khôûi daäy, vaøo Dieät thoï töôûng ñònh; töø Dieät thoï töôûng ñònh khôûi daäy vaøo trong taùn taâm; töø trong taùn taâm khôûi daäy, vaøo Dieät thoï töôûng ñònh; töø Dieät thoï töôûng ñònh khôûi daäy trôû laïi vaøo trong taùn taâm; töø

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 81 419

trong taùn taâm khôûi daäy vaøo Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù; töø Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù khôûi daäy trôû laïi truù trong taùn taâm; töø trong taùn taâm khôûi daäy vaøo Voâ sôû höõu xöù; töø Voâ sôû höõu xöù khôûi daäy truù trong taùn taâm; töø trong taùn taâm khôûi daäy, vaøo Thöùc xöù; töø Thöùc xöù khôûi daäy truù trong taùn taâm; töø trong taùn taâm khôûi daäy, vaøo Khoâng xöù; töø Khoâng xöù khôûi daäy truù trong taùn taâm, töø trong taùn taâm khôûi daäy, vaøo ñeä Töù thieàn; töø trong ñeä Töù thieàn khôûi daäy truù trong taùn taâm; töø trong taùn taâm khôûi daäy, vaøo ñeä Tam thieàn; töø trong ñeä Tam thieàn khôûi daäy truù trong taùn taâm; töø trong taùn taâm khôûi daäy, vaøo ñeä Nhò thieàn; töø trong ñeä Nhò thieàn khôûi daäy truù trong taùn taâm; töø trong taùn taâm khôûi daäy, vaøo Sô thieàn; töø trong Sô thieàn khôûi daäy truù trong taùn taâm. Boà-taùt aáy truù trong tam-muoäi Sieâu vieät ñöôïc thaät töôùng caùc phaùp. AÁy laø Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhieáp thuû Thieàn Ba-la-maät. LUAÄN: Hoûi: Côù sao chæ moät Ba-la-maät laøm chuû? Ñaùp: Nhaân duyeân tu haønh coù thöù lôùp phaûi vaäy. Boà-taùt coù hai haïng: Taïi gia vaø xuaát gia. Boà-taùt taïi gia nhôø coù phöôùc ñöùc neân giaøu lôùn, nhaân giaøu lôùn neân caàu Phaät ñaïo, tu caùc Ba-la-maät. Tröôùc tieân neân tu boá thí. Vì sao? Vì ñaõ coù taøi vaät, laïi bieát toäi phöôùc, laïi coù taâm töø bi ñoái vôùi chuùng sinh neân tröôùc tieân tu haïnh boá thí roài, theo thöù lôùp nhaân duyeân tu caùc Ba-la-maät khaùc. Boà-taùt xuaát gia vì khoâng coù taøi vaät, theo thöù lôùp neân tu trì giôùi, nhaãn nhuïc, thieàn ñònh, vì thích nghi neân goïi laøm chuû. Tröø taøi thí, caùc Ba-la-maät khaùc, ngöôøi xuaát gia neân thöïc haønh. Boà-taùt laáy Nhaãn Ba-la-maät laøm chuû, nguyeän raèng: Neáu coù ngöôøi ñeán caét xeûo thaân theå toâi, khoâng neân sinh taâm giaän. Nay toâi tu ñaïo Boà-taùt, neân nhieáp thuû caùc Ba-la-maät. Trong caùc Ba-la-maät, boá thí ñöùng ñaàu. Trong vieäc boá thí, vaät quí troïng, thöông tieác nhaát khoâng gì qua thaân theå, maø coù theå ñem thí cho ngöôøi, khoâng tieác, khoâng giaän. Nhö vaäy, ñaày ñuû Nhaãn nhuïc Ba-la-maät nhieáp thuû boá thí. Boà-taùt truù trong nhaãn nhuïc, boá thí cho chuùng sinh côm aùo, ñoà vaät, laïi bò ngöôøi nhaän thí maéng ngöôïc laïi, ñaùnh ñaäp Boà-taùt, muoán phaù söï nhaãn nhuïc trong khi boá thí. Boà-taùt nghó raèng: Ta khoâng neân vì caùi thaân hö doái maø phaù huûy ñaïo Ba-la-maät. Ta neân boá thí, khoâng neân sinh taâm aùc, khoâng vì moät chuùt aùc nhoû maø thoái maát. Boà-taùt aáy trong khi maïng saép heát caøng taêng theâm taâm boá thí. Neáu khi maïng chung, nhôø coù söùc hai Ba-la-maät kia, neân lieàn sinh vaøo choã toát, tieáp tuïc boá thí. Nhieáp thuû Giôùi Ba-la-maät laø: Hoûi: Trong khi nhaãn nhuïc, khoâng laøm aùc töùc laø giôùi, côù gì coøn noùi truù trong nhaãn nhuïc nhieáp thuû Giôùi Ba-la-maät, maø neân truù giôùi ñeå nhieáp thuû nhaãn thì ñuùng hôn?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 81 420

Ñaùp: Trong ñaây noùi veà töôùng chöù khoâng noùi veà thöù lôùp phaùt sinh. Tuy hoøa hôïp maø moãi töôùng coù khaùc nhau. Neáu theo thöù lôùp thì phaûi tröôùc giôùi sau nhaãn. Giôùi laø khoâng cöôùp maïng ngöôøi, nhaãn laø khoâng tieác maïng mình; theá neân trong nhaãn nhuïc rieâng noùi töôùng giôùi. Laïi nöõa, nhaãn laø töï thu nhieáp taâm mình, khoâng khôûi leân saân haän; coøn trì giôùi coù hai: Moät laø khoâng naõo haïi chuùng sinh; hai laø töï mình laøm, vì laø coäi goác sinh ra thieàn ñònh. Coù vò Boà-taùt tu nhaãn nhuïc maø chöa thoï trì giôùi phaùp, chæ do sôï toäi neân nhaãn nhuïc, chöa theå vì thöông xoùt chuùng sinh. Ngöôøi aáy hoaëc theo thaày nghe, hoaëc töï suy nghó: Trì giôùi laø nhaân duyeân cuûa Phaät ñaïo, khoâng nhieãu haïi chuùng sinh. Ta nay ñaõ coù theå nhaãn nhuïc, thì tu trì giôùi laø vieäc deã; aáy laø nhaãn nhuïc coù theå nhieáp thuû Giôùi Ba- la-maät. Laïi nöõa, nhaãn nhuïc laø taâm soá phaùp; trì giôùi laø saéc phaùp: Trì giôùi laø taâm sinh, mieäng noùi ñeå thoï trì, coøn nhaãn nhuïc thì chæ laø taâm sinh, chaúng phaûi thoï trì. Laïi nöõa, thaân vaø mieäng thanh tònh goïi laø trì giôùi; yù thanh tònh goïi laø nhaãn nhuïc. Hoûi: Thieàn vaø Trí Ba-la-maät cuõng laø taâm thanh tònh, côù gì chæ noùi nhaãn nhuïc? Ñaùp: Thieàn vaø trí söùc lôùn cho neân khoâng noùi. Trong khi trì giôùi, taâm chöa ñöôïc thanh tònh, caàn phaûi coù nhaãn nhuïc ñeå giöõ taâm. Trong kinh naøy töï noùi nhaân duyeân: Coù Boà-taùt coù coâng ñöùc vaø trí tueä lôïi caên lôùn, ñoái tröôùc Phaät hieän taïi phaùt taâm tu caùc Ba-la-maät, theá neân ñôøi ñôøi taêng tröôûng cho ñeán khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc khoâng bò ñoïa aùc xöù. Vò Boà-taùt aáy töø khi môùi phaùt taâm cho ñeán khi ngoài ñaïo traøng khoâng sinh taâm giaän, cöôùp maïng chuùng sinh, cuõng khoâng ñaém Nhò thöøa. Ñoù laø coâng ñöùc cuûa hai Ba-la-maät, lìa ba thöù taâm, hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ba taâm aáy laø: Khoâng coù ngöôøi, khoâng coù phaùp, khoâng coù choã hoài höôùng, khoâng coù taâm chaáp ngaõ, taâm ñieân ñaûo. Nhieáp thuû Taán Ba-la-maät laø: Hoaëc töï mình chöùa nhoùm coâng ñöùc, hoaëc vì ñoä chuùng sinh maø phaùt taâm khoâng giaûi ñaõi, cho ñeán thaønh töïu moïi vieäc; neáu coù nhaân duyeân chöôùng ñaïo thì taâm khoâng nghi, khoâng thoái, kham chòu moïi khoå, khoâng laáy vieäc khoå nhoïc laâu ngaøy laøm khoù. Nhö trong kinh noùi: Boà-taùt aáy cho ñeán ñi qua ngaøn vaïn do tuaàn, neáu khoâng gaëp ñöôïc moät ngöôøi ñeå daïy tieán vaøo thaät phaùp ñöôïc Nieát-baøn thì khi aáy taâm cuõng khoâng saàu; neáu gaëp ñöôïc moät ngöôøi daïy khieán trì nguõ giôùi thì baáy giôø taâm hoan hyû, khoâng nghó raèng: Ta vöôït qua voâ löôïng quoác ñoä aáy maø chæ gaëp ñöôïc moät ngöôøi naøy, neân cho laø saàu khoå. Vì sao?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 81 421

Vì töôùng moät ngöôøi töùc laø töôùng heát thaûy ngöôøi, töôùng heát thaûy ngöôøi laø töôùng moät ngöôøi, vì töôùng caùc phaùp khoâng hai. Nhieáp thuû Thieàn Ba-la-maät laø: Boà-taùt aáy nhôø söùc nhaãn nhuïc neân taâm ñöôïc ñieàu hoøa nhu nhuyeán; taâm ñieàu hoøa nhu nhuyeán neân deã ñöôïc thieàn ñònh; ôû trong thieàn ñònh ñöôïc taâm taâm soá phaùp thanh tònh vaø töø, bi, hyû, xaû; ñeàu ñem taâm

khoâng chaáp tröôùc hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nhieáp thuû Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø: Boà-taùt truù trong chuùng sinh nhaãn, nhaãn moïi ñieàu aùc cuûa chuùng sinh ñöa ñeán, tu ñaïi töø bi; vì theá neân ñöôïc phöôùc ñöùc lôùn. Ñöôïc phöôùc ñöùc lôùn taâm nhu nhuyeán neân deã ñöôïc phaùp nhaãn, nghóa laø heát thaûy phaùp roát raùo voâ sinh. Truù trong phaùp nhaãn aáy quaùn heát thaûy phaùp töôùng khoâng, töôùng lìa, töôùng voâ taän tòch dieät nhö töôùng Nieát-baøn; baáy giôø trôû laïi taêng tröôûng chuùng sinh nhaãn, ôû trong roát raùo khoâng nhö vaäy, thì ai laø ngöôøi maéng, ai laø ngöôøi bò haïi? Khi aáy nhieáp thuû hai nhaãn, khoâng thaáy ba vieäc laø phaùp nhaãn, ngöôøi nhaãn vaø choã nhaãn. Vì khoâng hyù luaän heát thaûy phaùp nhö vaäy, neân coù theå thaáy heát thaûy phaùp töôùng khoâng, tòch dieät nhö Nieát-baøn. Vì baûn nguyeän caàu Phaät ñaïo neân khoâng ñaém vaøo phaùp roát raùo khoâng aáy, cho ñeán khi chöa ngoài ñaïo traøng khoâng thuû chöùng Nieát-baøn. Khi ñaõ ngoài ñaïo traøng, nhieáp thuû Phaät phaùp, ñöôïc Phaät ñaïo, chuyeån Phaùp luaân tuøy yù laøm lôïi ích chuùng sinh. Nhöõng vieäc nhö vaäy ñeàu do söùc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Thí Ba-la-maät laø: Boà-taùt ban ñaàu duøng cöûa tinh taán ñeå vaøo trong caùc Ba-la-maät, sieâng tu naêm Ba-la- maät, thaân taâm tinh taán khoâng ngöøng nghæ, khoâng ñoåi khaùc. ÔÛ trong tinh taán aáy khoâng sôï khoå ñòa nguïc A-tyø, huoáng gì khoå khaùc? Boà-taùt cuõng bieát heát thaûy phaùp roát raùo khoâng, töø roát raùo khoâng khôûi xuaát, vì taâm töø bi neân trôû laïi laøm caùc thieän nghieäp maø khoâng chöùng Nieát-baøn; aáy laø söùc tinh taán. Boà-taùt ôû trong tinh taán neân nghó raèng: Ta laâu xa chaéc seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng theå khoâng ñöôïc. Ngöôøi aáy ñi qua moät do tuaàn, cho ñeán traêm ngaøn do tuaàn, duøng taøi vaø phaùp thí cho chuùng sinh. Cho ñeán ñi qua traêm, ngaøn, vaïn, öùc quoác ñoä, giaû söû khoâng gaëp ñöôïc moät ngöôøi deã daïy khieán vaøo ba thöøa, taâm Boà-taùt cuõng khoâng hoái, khoâng nghi, khoâng nghó raèng: Ta traûi qua baáy nhieâu Phaät ñoä maø khoâng gaëp ñöôïc moät ngöôøi khaû ñoä, thì laøm sao ñoä heát thaûy ngöôøi? Traûi qua traêm, ngaøn quoác ñoä, hoaëc gaëp ñöôïc moät ngöôøi daïy khieán tu möôøi thieän, khoâng truùng vaøo ba thöøa, khoâng vì moät ngöôøi khoâng ngoä ñöôïc thaät töôùng maø oâm loøng khinh thöôøng, hoái haän. Laïi nghó raèng: Ta nay khieán ngöôøi ñoù tu möôøi thieän ñaïo, daàn daàn ñem ñaïo lyù ba thöøa ñeå ñoä thoaùt cho hoï. Daïy tu möôøi

thieän roài laïi ñem taøi vaø phaùp boá thí ñaày ñuû cho chuùng sinh, roài ñem coâng ñöùc aáy hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Thaân taâm tinh taán traûi qua voâ soá quoác ñoä vì chuùng sinh thuyeát phaùp. Hoûi: Taát caû vieäc boá thí ñeàu do tinh taán, côù gì chæ noùi taøi vaø phaùp thí do tinh taán phaùt sinh? Ñaùp: Tuy taát caû vieäc boá thí ñeàu do tinh taán phaùt sinh, nhöng nghóa ñaây noùi do söùc tinh taán phaùt sinh nhieàu hôn. Nhö kinh naøy noùi: Traûi qua traêm, ngaøn quoác ñoä, ñem hai vieäc boá thí ñaày ñuû cho chuùng sinh. Truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Giôùi Ba-la-maät laø: Boà-taùt tu ñuû möôøi thieän ñaïo goïi laø Giôùi Ba-la-maät, hoaëc töø caùc Ba-la-maät nhö nhaãn nhuïc v.v... phaùt sinh.

Neáu Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm cho ñeán khi ngoài ñaïo traøng, boû möôøi baát thieän ñaïo, tu boán möôi thieän ñaïo khoâng ngöøng nghæ thì aáy goïi laø söùc Tinh taán Ba-la-maät. Coù ngöôøi chæ moät thöù thieän ñaïo khoâng theå tu ñöôïc, huoáng gì tu caû boán thöù thieän ñaïo, cuõng do Giôùi Ba- la-maät neân khoâng sinh vaøo ba coõi, khoâng thoï quaû Nhò thöøa. Chuùng sinh vì taâm phieàn naõo giaûi ñaõi neân sinh vaøo ba coõi, vì nhaøm chaùn sinh töû neân boû Phaät ñaïo, caàu chöùng Tieåu thöøa, ñoù ñeàu laø töôùng giaûi ñaõi. Theá neân noùi Boà-taùt khoâng tham ba coõi, khoâng caàu chöùng Nhò thöøa. Truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Nhaãn Ba-la-maät laø: Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm cho ñeán khi ngoài ñaïo traøng, hoaëc ngöôøi hoaëc phi nhaân ñi ñeán caét xeûo thaân theå mang ñi. Baáy giôø Boà-taùt phaù taâm ñieân ñaûo chaáp ngaõ, vì thieän nghieäp roát raùo khoâng, neân nghó raèng: Trong ñaây khoâng coù ngöôøi caét xeûo, vieäc aáy ñeàu laø phaøm phu hö doái troâng thaáy; ta ñöôïc lôïi lôùn. Khi ta bieát thaät töôùng caùc phaùp, coù theå vaøo Nieát-baøn, nhöng vì thöông xoùt chuùng sinh neân thoï thaân; chuùng sinh töï ñi ñeán mang ñi, ta khoâng neân tieác. Baáy giôø thaân nhaäp thaät töôùng caùc phaùp, trong thaät töôùng aáy khoâng coù ñònh töôùng; chuùng sinh töï sinh sôï haõi, ñem coâng ñöùc aáy chia xeû cho chuùng sinh, cuøng hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Trong ñaây hoaëc coù ngöôøi maéng nhieác, ñaùnh haïi ñeàu coù theå nhaãn ñöôïc; aáy goïi laø nhaãn; hoan hyû khoâng thoaùi chuyeån, aáy goïi laø tinh taán. Hai phaùp aáy hoaëc töø tinh taán sinh nhaãn nhuïc, hoaëc töø nhaãn nhuïc sinh tinh taán. Ñaây noùi töø tinh taán sinh nhaãn nhuïc. Truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Thieàn Ba-la-maät laø: Coù ngöôøi töï nhieân ñöôïc thieàn ñònh, nhö trong thôøi kyø kieáp taän. Hoaëc coù ngöôøi khi thoái chuyeån ñöôïc, khi sinh ra ñöôïc, hoaëc sinh ôû thöôïng ñòa ñeán hai ñòa ñöôïc; tuy ñöôïc thieàn ñònh nhö vaäy khoâng töø tinh taán sinh. Coù ngöôøi nhaân ñaïi boá thí maø phaù naêm trieàn caùi laø tham duïc v.v... lieàn ñöôïc thieàn ñònh. Hoaëc coù ngöôøi trì giôùi thanh tònh, tu taäp nhaãn nhuïc, nhaân coù taâm nhaøm chaùn lieàn

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 81 423

ñöôïc thieàn ñònh. Hoaëc coù ngöôøi do söùc trí tueä lôùn, bieát coõi Duïc voâ thöôøng hö doái, baát tònh, lieàn ñöôïc thieàn ñònh; thieàn ñònh tuy cuõng hö doái nhöng vaãn hôn ôû coõi Duïc. Tuy coù tinh taán nhö vaäy, laïi nhaân nôi phaùp khaùc ñöôïc thieàn ñònh, neân khoâng goïi laø töø tinh taán sinh. Coù ngöôøi khoâng nhaân nôi naêm phaùp laøm chuû, chæ ngaøy ñeâm tinh taán, kinh haønh, toïa thieàn, thöôøng tranh ñaáu vôùi taâm, do naêm löïc, tín, taán, nieäm, ñònh, tueä cheá ngöï deán cuøng naêm trieàn caùi; neáu taâm dong ruoãi lieàn thu nhieáp trôû laïi, nhö chieán ñaáu vôùi giaëc, cho ñeán ñoå moà hoâi. Nhöõng ngöôøi ñöôïc thieàn ñònh nhö vaäy laø töø tinh taán sinh. Hoaëc coù Boà-taùt ñoän caên, vì toäi cuõ che laáp maø ñaém saâu caùi vui theá tuïc, dong ruoãi khoù cheá phuïc; ngöôøi nhö vaäy phaûi gia söùc tinh taán môùi coù theå ñöôïc ñònh. Thí nhö ngöôøi coù phöôùc ñöùc, an cö voâ söï maø phöôùc loäc töï ñeán; ngöôøi phöôùc moûng sieâng naêng coâng vieäc, tranh ñaáu nhieàu môùi ñöôïc. Ngöôøi coù phöôùc töï nhieân ñöôïc, goïi laø phöôùc ñöùc töï ñi ñeán; do sieâng naêng tranh ñaáu môùi coù ñöôïc goïi laø do tinh taán maø ñöôïc. Nhö vaäy, moïi nôi

tuy coù tinh taán nhöng theo nôi nhieàu maø goïi teân. Truù trong Taán Ba-la-maät nhieáp thuû Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø: Boà-taùt do söùc tinh taán neân ñöôïc Thieàn Ba-la-maät; ñöôïc Thieàn Ba-la-maät neân phaùt sinh thaàn thoâng. Do hai vieäc aáy duøng söùc thaàn thoâng ñi khaép möôøi phöông, coâng ñöùc chöa ñaày ñuû muoán laøm cho ñaày ñuû; laïi muoán giaùo hoùa chuùng sinh. Tröø trí tueä sinh ra töø boán Ba-la-maät, caùc trí tueä khaùc phaàn nhieàu töø tinh taán sinh, neân laáy tinh taán laøm chuû deå nhieáp thuû trí tueä. Baùt- nhaõ Ba-la-maät coù hai: Moät laø quaùn thaät töôùng caùc phaùp, trong ñoù khoâng thaáy töôùng phaùp, khoâng thaáy töôùng phi phaùp; hai laø tu haønh ñuùng nhö noùi. Ngöôøi coù taâm giaûi ñaõi khoâng theå laøm hai vieäc, nhôø coù söùc tinh taán môùi laøm hai vieäc ñaày ñuû. Truù trong Thieàn Ba-la-maät laøm chuû nhieáp thuû naêm Ba-la-maät laø: Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät taâm ñieàu hoøa nhu nhuyeán, khoâng lay ñoäng, coù theå quaùn saùt thaät töôùng caùc phaùp; thí nhö trong nhaø kín ñoát ñeøn, aùnh saùng toûa chieáu; aáy goïi laø ôû trong Thieàn Ba-la-maät phaùt sinh trí tueä. Baáy giôø khoâng naõo haïi chuùng sinh, laïi gia taâm thöông xoùt; aáy goïi laø trì giôùi thanh tònh vaø nhaãn nhuïc. Do söùc thaàn thoâng bieán hoùa taøi vaät boá thí ñaày ñuû, laïi khieán ngöôøi bieán hoùa aáy noùi phaùp. Laïi, Boà-taùt töø thieàn khôûi daäy, do taâm thanh tònh nhu nhuyeán vì chuùng sinh thuyeát phaùp; aáy goïi laø boá thí. Nhaân söùc thieàn dònh phaùt khôûi thaàn thoâng, ñi khaép möôøi phöông daãn ñaïo lôïi ích taát caû maø khoâng giaûi ñaõi; aáy goïi laø tinh taán. Laïi, nhaân thieàn ñònh laøm cho boán Ba-la-maät ñöôïc taêng ích; aáy goïi laø töø thieàn ñònh sinh tinh taán. Caùc nghóa khaùc nhö trong kinh naøy ñaõ noùi roäng. Truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät laøm chuû nhieáp thuû naêm Ba-la-maät laø,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 81 424

nhö trong kinh naøy Phaät töï noùi roäng. Hoûi: Tuy Phaät noùi roäng, maø trong aáy coøn coù ngöôøi khoâng hieåu, neân nay seõ hoûi: Trong möôøi taùm khoâng, côù gì chaúng noùi boán khoâng cuoái cuøng? Ñaùp: Caùi khoâng thöù möôøi boán laø Nhaát thieát phaùp khoâng. Noùi nhaát thieát töùc laø truøm khaép taát caû phaùp, theá neân khoâng noùi. Hoûi: Neáu nhö vaäy, chæ neân noùi möôøi boán, côù gì laïi coù möôøi taùm khoâng? Ñaùp: Trong kia phaân bieät taát caû phaùp töôùng khoâng, taát caû khoâng ñeàu toång nhieáp vaøo möôøi taùm khoâng. Trong naøy vì haønh giaû maø noùi. Haønh giaû hoaëc tu moät khoâng, hai khoâng, cho ñeán möôøi boán khoâng, tuøy theo choã chaáp tröôùc nhieàu hay ít. Coù ngöôøi chaáp tröôùc taø kieán saâu naëng, thì duøng boán khoâng coøn laïi. Vì côù sao? Vì höõu phaùp, voâ phaùp v.v... laø taø kieán ngoaïi ñaïo. Boà-taùt tu töø bi taâm nhu nhuyeán neân khoâng sinh taø kieán chaáp coù, chaáp khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, Boà-taùt laáy möôøi boán khoâng huaân taäp taâm, neân ôû trong coù vaø khoâng roõ raøng khoâng sai laàm. Theá neân khoâng noùi boán khoâng cuoái cuøng. Hoûi: Côù sao noùi Boà-taùt gioáng nhö Phaät, khoâng coù taâm tham tröôùc; caâu noùi aáy coù nghóa gì? Ñaùp: Phaät döùt caùc phieàn naõo taäp khí, khoâng coøn sinh khôûi, coøn Boà- taùt do söùc Baùt-nhaõ cheá phuïc, laøm cho khoâng khôûi. Nay muoán taùn thaùn söùc Baùt-nhaõ, neân tuy kieát söû chöa döùt maø söùc Baùt-nhaõ nôi Boà-taùt cuøng vôùi Phaät ñaõ

döùt kieát söû khoâng khaùc, ñeå khieán ngöôøi ta bieát quyù söùc Baùt-nhaõ maø phaùt taâm nghó raèng, trong ñaây khoâng coù phaùp hoaëc sinh, hoaëc dieät, hoaëc chòu söï maéng nhieác, caét xeû. Hoûi: Ñaây töùc laø voâ sinh nhaãn, côù sao laïi noùi laø nhu thuaän nhaãn? Ñaùp: Trong ñaây noùi coát phaù giaû danh chuùng sinh, do naêm uaån hoøa hôïp, chöù khoâng theå phaù phaùp. Theá neân kinh noùi: Khoâng coù keû sinh, dieät; khoâng coù ai chòu maéng nhieác. Laïi, ngöôøi aáy phaù ngaõ, tuy quaùn phaùp khoâng maø chöa theå thaâm nhaäp, neân vaãn coøn öa ñaém phaùp. Nhö ñöôïc voâ sinh phaùp nhaãn maø vaãn coù taâm töø bi thöông xoùt chuùng sinh; ôû trong nhu thuaän nhaãn cuõng coù nieäm veà phaùp khoâng. Trong hai phaùp aáy: Moät laø ôû nôi chuùng sinh khoâng theå coù ñöôïc neân goïi laø chuùng sinh nhaãn; hai laø ôû nôi phaùp khoâng theå coù ñöôïc neân goïi laø phaùp nhaãn. Phaùp nhaãn, khoâng trôû ngaïi chuùng sinh nhaãn; chuùng sinh nhaãn, khoâng trôû ngaïi phaùp nhaãn, chæ coù saâu caïn khaùc nhau. Hoûi: Tam-muoäi sieâu vieät khoâng ñöôïc sieâu hai baäc, laïi khoâng töø taùn taâm maø vaøo Dieät taän ñònh, côù gì trong ñaây noùi nhö vaäy?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 81 425

Ñaùp: Phaùp Ñaïi, Tieåu thöøa khaùc nhau: Khoâng sieâu hai baäc laø trong phaùp Tieåu thöøa noùi. Coøn Boà-taùt coù voâ löôïng phöôùc ñöùc vaø trí tueä, thaâm nhaäp thieàn ñònh neân coù theå tuøy yù sieâu vieät. Nhö löïc só ngöôøi thì nhaûy khoâng quaù vaøi tröôïng, neáu löïc só trôøi thì nhaûy khoâng keå gaàn xa. Laïi, trong A-tyø-ñaøm ñeàu vì haøng phaøm phu vaø Thanh-vaên maø noùi; Boà-taùt thì khoâng vaäy. Do löïc trí tueä vaøo tam-muoäi Sö töû phaán taán, coù theå töï taïi ñoái vôùi caùc phaùp; do löïc Baùt-nhaõ coù theå tuøy yù thuyeát phaùp töï taïi, thích öùng vôùi chuùng sinh. Laïi, coù Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhieàu, bieát thaät töôùng caùc phaùp an truù baát ñoäng, heát thaûy theá gian trôøi, ngöôøi khoâng theå caät naïn laøm khuynh ñoäng ñöôïc. Neáu ñöôïc taøi vaät thì boá thí cho hai haïng, hoaëc laø cuùng döôøng cho Phaät, hoaëc thí cho chuùng sinh, vì chuùng sinh khoâng neân taâm kia bình ñaúng, khoâng quyù troïng chö Phaät, khoâng khinh deã chuùng sinh. Neáu thí cho ngöôøi ngheøo maø khinh deã neân phöôùc ít, neáu cuùng döôøng cho Phaät, maø vì ñaém tröôùc neân phöôùc khoâng ñaày ñuû. Neáu ñem vaøng baïc, vaät baùu vaø coû caây ñeå boá thí, vì phaùp khoâng neân cuõng bình ñaúng khoâng khaùc. Döùt caùc voïng töôûng phaân bieät caùc phaùp moät hoaëc khaùc, vaøo phaùp moân khoâng hai maø boá thí; aáy goïi laø taøi thí. Phaùp thí cuõng nhö vaäy, khoâng tham quyù ngöôøi coù trí bieát thoï phaùp thí, khoâng khinh cheâ ngöôøi voâ trí khoâng bieát phaùp. Vì sao? Vì Phaät phaùp voâ löôïng, khoâng theå noùi, khoâng theå nghó baøn. Nhö noùi phaùp boá thí thieån caän, vaø noùi möôøi hai nhaân duyeân khoâng, voâ töôùng, voâ taùc; khoâng, voâ töôùng, voâ taùc laø phaùp thaäm thaâm, bình ñaúng, khoâng sai khaùc. Vì sao? Vì phaùp aáy ñeàu vaøo trong tòch dieät, khoâng hyù luaän. Nhö vaäy laø töø Baùt-nhaõ sinh boá thí. Laïi nöõa, Boà-taùt aáy ñem coâng ñöùc tuøy hyû ñoái vôùi ba thöù tu haønh cuûa möôøi phöông chö Phaät vaø ñeä töø, ñeàu chia xeû cho chuùng sinh, cuøng hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Do löïc trí tueä neân khoâng coù vieäc gì khoâng thí vaø

chia xeû phöôùc ñöùc cho chuùng sinh. Laïi, coù Boà- taùt trong khi boá thí sinh caùc taâm toát, nhoå saïch coäi goác xan tham maø thöïc haønh boá thí. Ñem taâm töø boá thí neân döùt saân giaän. Thaáy ngöôøi laõnh thoï ñöôïc vui thì hoan hyû, neân döùt taâm taät ñoá. Laáy taâm cung kính maø boá thí neân phaù taâm nghi vaø voâ minh. Khoâng nghó raèng ngöôøi cho vaø ngöôøi laõnh thoï coù töôùng nhaát ñònh, neân phaù taø kieán chaáp coù, chaáp khoâng. Xem ngöôøi laõnh thoï nhö Phaät, xem vaät boá thí nhö töôùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, xem thaân mình töø xöa laïi ñaây roát raùo khoâng; neáu nhö vaäy boá thí khoâng hö doái thì ñöôïc thaúng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Caùc töôùng nhö vaäy goïi laø töø Baùt-nhaõ Ba-la-maät sinh Boá thí Ba-la-maät. Laïi nöõa, Boà-taùt thaâm nhaäp Baùt-nhaõ Ba-la-maät thanh tònh, neân chaúng phaûi khoâng coù chuùng sinh maø coù theå thoï trì möôøi thieän giôùi. Vì muoán phaù

taâm ñieân ñaûo saùt sinh neân coù giôùi khoâng saùt sinh, chöù khoâng phaûi trong thaät töôùng coù giôùi ñoù. Laïi nöõa, coù ngöôøi giöõ giôùi khoâng saùt sinh ñoái vôùi chuùng sinh ôû trong moät traêm do tuaàn; coù ngöôøi giöõ giôùi khoâng saùt sinh ñoái vôùi chuùng sinh trong moät coõi Dieâm-phuø-ñeà; nhö vaäy laø giöõ giôùi ñoái vôùi chuùng sinh coù haïn löôïng. Hoaëc giöõ giôùi trong moät ngaøy, hoaëc giöõ naêm giôùi, möôøi giôùi; nhö vaäy laø giöõ giôùi coù haïn löôïng. Boà-taùt tu Baùt-nhaõ, giöõ giôùi ñoái vôùi chuùng sinh trong voâ löôïng quoác ñoä khoâng vì moät ñôøi hay hai ñôøi. Nhö: nhö nhö, hö khoâng, phaùp tính, thaät teá, vì töôùng roát raùo khoâng, neân khoâng chaáp thuû giôùi töôùng, khoâng gheùt phaù giôùi, khoâng tröôùc trì giôùi. AÁy laø töø Baùt-nhaõ Ba-la-maät phaùt sinh giôùi ñaày ñuû, khoâng coù phaân bieät. Nhaãn coù hai thöù: Moät laø chuùng sinh nhaãn; hai laø phaùp nhaãn. Boà-taùt thaâm nhaäp Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân ñöôïc phaùp nhaãn. Coù theå tin thoï voâ löôïng Phaät phaùp, taâm khoâng coù phaân bieät thò, phi; töôùng nhö vaäy goïi laø töø trong Baùt-nhaõ sinh nhaãn nhuïc. Laïi coù Boà-taùt do sieâng naêng ñaày ñuû naêm Ba-la-maät neân tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Ñöôïc thaät töôùng caùc haùp, döùt ba nghieäp, thaân khoâng taïo taùc, mieäng khoâng noùi naêng, taâm khoâng nieäm töôûng; nhö ngöôøi trong moäng thaáy mình chìm trong bieån caû, cöû ñoäng tay chaân mong qua khoûi; ñeán khi thöùc daäy, taâm moäng lieàn döùt; aáy laø töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät phaùt sinh söùc tinh taán. Nhö trong kinh Trì Taâm noùi: Ta coù ñöôïc söùc tinh taán neân ôû choã Phaät Nhieân Ñaêng ñöôïc thoï kyù. Phaät daïy: Lìa trí tueä thì khoâng coù thieàn ñònh, phaûi nhôø söùc trí tueä môùi ñöôïc thieàn ñònh; theá neân töø trí tueä sinh thieàn ñònh. Nhö Phaät noùi trong kinh Bích-chi Phaät: Coù moät quoác vöông thaáy hai con traâu ñöïc vì daâm duïc neân ñaáu nhau cheát. Vua töï giaùc ngoä raèng: Ta do taøi saéc neân chinh phaït caùc nöôùc khaùc thì coù khaùc gì ñaây? Lieàn lìa boû naêm duïc, ñöôïc thieàn ñònh, thaønh Bích-chi Phaät. Boà-taùt cuõng nhö vaäy. Do ít nhieàu nhaøm chaùn naêm duïc, so saùnh caùi vui naêm duïc vôùi caùi vui thieàn ñònh, thaät caùch xa nhau. Ta haù coù theå vì chuùt ít caùi vui naêm duïc maø boû maát caùi vui thieàn ñònh sao? Caùi vui thieàn ñònh laø caùi vui phöôùc ñöùc thanh tònh, traøn khaép thaân taâm. Nhö vaäy, töø trí tueä phaân bieät

phaùt sinh thieàn ñònh. Nghóa chöõ thieàn ñònh nhö trong kinh ñaõ noùi. Laïi nöõa, Boà-taùt töø trong voâ löôïng kieáp, vì Phaät ñaïo neân gieo troàng caên laønh, lìa naêm duïc neân ñoái vôùi caùc thieàn ñònh ñöôïc töï taïi, thaâm nhaäp Nhö nhö, phaùp tính, thaät teá. Do söùc tinh taán, phöông tieän, töø bi neân ra khoûi phaùp thaäm thaâm, trôû laïi tu caùc coâng ñöùc. Ngöôøi aáy ñaõ thaéng phuïc taâm mình, trong moät nieäm coù theå tu saùu Ba-la-maät. Nghóa laø Boà-taùt trong

khi boá thí ñuùng nhö phaùp xaû boû taøi vaät, aáy laø Thí Ba-la-maät. An truù trong möôøi thieän ñaïo maø boá thí, khoâng höôùng ñeán Nhò thöøa, aáy laø Giôùi Ba-la-maät. Neáu coù caùc phieàn naõo xan tham v.v... vaø ma daân ñi ñeán, khoâng theå laøm ñoäng taâm thì ñoù goïi laø Nhaãn Ba-la-maät. Trong khi boá thí, thaân taâm tinh taán khoâng ngöøng nghæ, aáy goïi laø Taán Ba-la-maät. Nhieáp taâm vaøo vieäc boá thí, khoâng taùn loaïn, khoâng nghi, khoâng hoái, höôùng thaúng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, aáy goïi laø Thieàn Ba-la-maät. Trong khi boá thí, ngöôøi cho, ngöôøi thoï nhaän vaø taøi vaät ñeàu khoâng theå coù ñöôïc; khoâng nhö nhöõng ngöôøi taø kieán chaáp thuû töôùng, voïng thaáy coù töôùng nhaát ñònh, nhö chö Phaät, Hieàn Thaùnh xem töôùng taøi vaät, töôùng ngöôøi nhaän, ngöôøi cho vaø töôùng choã hoài höôùng, khi phaùp thí cuõng nhö vaäy thì ñoù goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Boà-taùt thoï ñuû caùc giôùi, thieän taâm khôûi leân, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, ba thöù luaät nghi: Giôùi luaät nghi, thieàn ñònh luaät nghi vaø voâ laäu luaät nghi; ôû trong giôùi aáy boá thí söï khoâng sôï cho chuùng sinh, aáy goïi laø Thí Ba-la-maät. Caùc phieàn naõo daâm duïc, saân giaän muoán laøm phaù giôùi, ñeàu coù theå cheá phuïc, coù theå nhaãn nhòn. Laïi nöõa, bò ngöôøi ñeán maéng nhieác, ñaùnh haïi, vì sôï phaù giôùi neân nhaãn nhòn khoâng ñaùp traû. Laïi, gaëp söï ñoùi khaùt, laïnh noùng, caùc khoå böùc baùch, vì giöõ giôùi neân ñeàu coù theå nhaãn chòu; aáy goïi laø Nhaãn Ba-la-maät. Phaân bieät caùc giôùi töôùng naëng, nheï, coù taøn dö, hoaëc khoâng taøn dö, nhaân duyeân goác, ngoïn; hoaëc ngaên khoâng cho laøm, ñoù laø taâm tinh taán; haønh trì ñuùng nhö giôùi phaùp, coù phaïm thôøi haï yù saùm töø; aáy goïi laø thaân tinh taán. Do tinh taán trì giôùi aáy, neân khoâng caàu laøm vua trôøi, vua ngöôøi, cho ñeán khoâng chöùng Nieát-baøn Tieåu thöøa, maø chæ vì giôùi laø truù xöù cuûa Boà-taùt ñaïo, do trì giôùi coù theå tu taäp caû naêm Ba-la-maät, aáy goïi laø Tinh taán Ba-la-maät. Boà-taùt neáu trì giôùi thanh tònh thì khoâng lìa thieàn ñònh. Vì sao? Vì trì giôùi thanh tònh thì phaù caùc phieàn naõo, taâm ñöôïc ñieàu hoøa, cheá phuïc; thí nhö tuoåi giaø cöôùp heát söùc treû, cheát ñeán deã tan hoaïi. Haønh giaû vì khoâng ñöôïc thieàn ñònh neân nieäm töôûng naêm duïc, sinh naêm trieàn caùi, xaâm haïi vieäc trì giôùi. Theá neân, vì trì giôùi ñöôïc kieân coá caàu caùc vui thieàn ñònh. Thieàn ñònh laø thu nhieáp taâm taâm soá phaùp hoøa hôïp moät nôi goïi laø thieàn ñònh. Haønh giaû töø ñöôïc nghieäp thaân, mieäng aùc phaù giôùi, tieáp töø ba aùc giaùc quaùn, vaäy sau töø ba giaùc quaùn vi teá; nghóa laø giaùc quaùn veà quoác ñoä, veà baø con vaø veà baát töû. Töø ñöôïc nhö vaäy roài, lieàn ñöôïc thieàn ñònh, aáy goïi laø Thieàn Ba-la-maät. Trong khi trì giôùi, bieát giôùi coù theå phaùt sinh quaû baùo coâng ñöùc ñôøi naøy, ñôøi sau nhö vaäy, aáy goïi

laø trí tueä. Laïi nöõa, giôùi, trì giôùi, ngöôøi phaù giôùi, ba vieäc ñoù ñeàu khoâng theå coù ñöôïc, aáy goïi laø trí tueä. Ngöôøi coù ba haïng: Ngöôøi haïng döôùi phaù giôùi,

ngöôøi haïng giöõ chaáp tröôùc giôùi, ngöôøi haïng treân khoâng chaáp tröôùc giôùi. Boà-taùt suy nghó: Neáu ta gheùt phaù giôùi vaø ngöôøi phaù giôùi, öa giôùi vaø ngöôøi giöõ giôùi maø sinh taâm öa, gheùt thì trôû laïi chòu toäi nghieäp. Thí nhö voi taém xong trôû laïi laáy buøn ñaát boâi leân mình, do vaäy khoâng neân sinh taâm yeâu, gheùt. Laïi nöõa, heát thaûy phaùp ñeàu thuoäc nhaân duyeân, khoâng ñöôïc töï taïi. Caùc thieän phaùp ñeàu nhaân aùc phaùp sinh; neáu nhaân aùc phaùp sinh laøm sao chaáp tröôùc ñöôïc? AÙc phaùp nhaân thieän phaùp sinh, laøm sao gheùt boû ñöôïc? Suy nghó nhö vaäy, ñi thaúng vaøo thaät töôùng caùc phaùp, quaùn vieäc trì giôùi vaø phaù giôùi töø nhaân duyeân sinh neân khoâng ñöôïc töï taïi; khoâng ñöôïc töï taïi neân roát raùo khoâng; roát raùo khoâng neân khoâng chaáp tröôùc; aáy goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Boà-taùt trong khi tu nhaãn nhuïc, nghó raèng: Neáu chuùng sinh ñi ñeán caét xeû thaân ta, ta lieàn boá thí, khoâng ñeå cho chuùng sinh maéc toäi troäm cöôùp. Hoaëc khi tu nhaãn nhuïc, nhaân nhaãn nhuïc thuyeát phaùp, duøng moãi moãi nhaân duyeân phaân bieät theá gian, Nieát-baøn, khieán cho chuùng sinh truù trong saùu Ba-la-maät, ñöôïc chuùng sinh nhaãn. Laáy thaân boá thí goïi laø taøi thí. Ñöôïc phaùp nhaãn, thaâm nhaäp caùc phaùp, vì chuùng sinh thuyeát giaûng, aáy laø phaùp thí. Hai thí aáy töø hai nhaãn sinh, goïi laø Thí Ba-la-maät. Boà-taùt khi tu nhaãn nhuïc coøn khoâng tieác thaân maïng, huoáng gì naõo haïi chuùng sinh ñeå maéc toäi phaù giôùi! Theá neân, nhaân nhaãn maø trì giôùi; thöông xoùt chuùng sinh, muoán ñoä thoaùt cho hoï. Trì giôùi laø truù xöù an laäp heát thaûy thieän phaùp; aáy goïi Giôùi Ba-la-maät. Boà-taùt ôû trong nhaãn nhuïc, thaân taâm sieâng tu boán Ba-la-maät; aáy goïi laø tinh taán. ÔÛ trong nhaãn nhuïc, taâm ñieàu hoøa nhu nhuyeán, khoâng ñaém tröôùc naêm duïc, nhieáp taâm moät nôi: Ta ñoái vôùi chuùng sinh coù theå nhaãn nhuïc nhö ñaát, aáy goïi laø Thieàn Ba-la-maät. Boà-taùt bieát quaû baùo cuûa nhaãn nhuïc laø ñöôïc thaân töôùng haûo trang nghieâm. Boà-taùt tu nhaãn, hay chöôùng ngaïi caùc phieàn naõo, hay nhaãn chòu söï xaáu aùc cuûa chuùng sinh, hay nhaãn chòu caùc phaùp thaâm dieäu, veà sau ñöôïc thaät töôùng caùc phaùp; khi aáy thaân taâm haønh giaû ñöôïc voâ sinh phaùp nhaãn, töùc laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Boà-taùt truù trong tinh taán sinh caùc Ba-la-maät laø, tinh taán laø caên baûn cuûa heát thaûy ñieàu laønh; lìa tinh taán thì khoâng coù ñöôïc thieän phaùp. Nhöng chæ do söùc tinh taán nhieàu maø phaùt sinh naêm Ba-la-maät, neân goïi laø tinh taán sinh. Boà-taùt thöôøng tu ba caùch boá thí chöa töøng lìa boû; aáy goïi laø Thí Ba-la-maät. Boà-taùt coù chaùnh nghieäp veà thaân, mieäng, höôùng thaúng ñeán Phaät ñaïo, khoâng tham Nhò thöøa; aáy goïi laø Giôùi Ba-la-maät. Sieâng tu tinh taán, coù ngöôøi ñi ñeán huûy baùng Boà-taùt ñaïo, Boà-taùt coù theå nhaãn chòu khoâng lay ñoäng; aáy goïi laø Nhaãn Ba-la-maät. Boà-taùt tuy tu caùc phaùp, taâm khoâng taùn loaïn, nhaát taâm nieäm töôûng Nhaát thieát trí, aáy goïi laø Thieàn Ba-la-maät. Coù

hai caùch tinh taán: Moät laø ñoäng töôùng, töùc thaân taâm sieâng tu; hai laø döùt heát hyù luaän, neân thaân taâm baát ñoäng. Boà-taùt tuy sieâng tu ñoäng tinh taán, cuõng khoâng lìa baát ñoäng tinh taán, baát ñoäng tinh taán khoâng lìa Baùt-nhaõ Ba-la- maät. Boà-taùt do söùc thieàn ñònh maø taâm töø bi, neân boá thí söùc khoâng sôï cho chuùng sinh. Hoaëc do söùc thieàn ñònh neân bieán laøm ra baûo vaät nhö nuùi Tu-di, laøm ñaày ñuû cho taát caû; möa caùc höông hoa cuùng döôøng chö Phaät vaø boá thí cho chuùng sinh ngheøo cuøng aùo chaên, aên uoáng. Hoaëc vaøo trong thieàn ñònh vì möôøi phöông chuùng sinh thuyeát phaùp; aáy goïi laø Thí Ba-la-maät. Trong ñaây tuøy theo thieàn ñònh maø haønh thieän nghieäp thaân, thieän nghieäp mieäng; lìa taâm Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, aáy goïi laø Giôùi Ba-la-maät. Boà-taùt vaøo thieàn ñònh, ñöôïc caùi vui thanh tònh, nhu nhuyeán, coù theå khoâng ñaém thieàn ñònh. Nhôø söùc thieàn ñònh neân thaâm nhaäp caùc phaùp khoâng, hay nhaãn chòu phaùp aáy, taâm khoâng nghi hoái, aáy goïi laø Nhaãn Ba-la-maät. Boà-taùt khi nhaãn nhuïc, muoán sinh khôûi caùc tam-muoäi nhö tam-muoäi Sieâu vieät, tam-muoäi Sö töû phaán taán v.v... vaø voâ löôïng tam-muoäi khaùc khoâng ngöøng nghæ, aáy goïi laø Tinh taán Ba-la-maät. Nhôø söùc thieàn ñònh, taâm thanh tònh khoâng lay ñoäng, coù theå vaøo thaät töôùng caùc phaùp, thaät töôùng caùc phaùp töùc laø Baùt-nhaõ Ba-la- maät. Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, hay quaùn ba töôùng boá thí nhö Voâ thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc, dieät caùc hyù luaän veà chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng, aáy goïi laø Thí Ba-la- maät trong Baùt-nhaõ voâ löôïng, voâ taän, thaân vaø khaåu nghieäp haønh theo Baùt-nhaõ; vì ñöôïc Baùt-nhaõ, neân coù theå trì giôùi thanh tònh, beàn chaéc, aáy goïi laø Giôùi Ba-la-maät. Truù trong Baùt- nhaõ, chuùng sinh nhaãn, phaùp nhaãn caøng thanh tònh saâu xa, aáy goïi laø Nhaãn Ba-la-maät. Tu Baùt-nhaõ thaân taâm cuûa Boà-taùt ñöôïc thanh tònh, ñöôïc baát ñoäng tinh taán, xem ñoäng tinh taán nhö huyeãn, nhö moäng; vì ñöôïc baát ñoäng tinh taán neân khoâng vaøo Nieát-baøn; aây goïi laø Tinh taán Ba-la-maät. Boà-taùt tu tu voâ ngaïi Baùt-nhaõ aáy, neân tuy thöôøng vaøo thieàn ñònh, nhöng vì ñöôïc söùc Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân khoâng ra khoûi thieàn ñònh maø vaãn coù theå ñoä thoaùt chuùng sinh; aáy goïi laø Thieàn Ba-la-maät. Nhö vaäy, Boà-taùt nhôø trí tueä lanh lôïi, ôû trong moät taâm, trong moät luùc coù theå ñaày ñuû saùu Ba-la-maät.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.